

Redactiunea

se affia in

Strat'a tragatoriului

(Lövész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decât numai de la correspondinții redactorii ai „Federatiunii.” Scrisori anonime nu se publica. Articlii tradusi si nepublicati se voru arde si numai la cerere expresa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre sieste lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romania:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insetiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

B. Pest'a, 5/21. Jan. 1874.

Siedinti'a de Sambet'a tr. a Camerei deputatorilor Ungariei s'au tinentu numai pentru a se inscenai demonstratiune contra nationalitatilor. Corifeii ministeriului actuale: Szlavy, Szende, Szary, decadiuti forte in opiniunea publica a tierrei si a camerei inse-si, pen-ru evident'a lor incapacitate, cerca in felu de felu de apucature a se popularisai, de s'ar poté, si cea mai principala apucatura de cea mai efitna popularitate este razzia in contra' nationalitatilor tierrei, mediulocu probatu de dumnealoru decandu au venitu la potere. Ministrulu Szlavy s'au facutu re-parcabilu, adeca s'au timbratu cu mar- ta intolerantiei si a persecutiunii sistematice in contra' a totu ce nu este mar- tiaru si mai alessu decandu si-au luatu collegi pre fratii de cruce Szende si Szary, omeni cari au luatu marea sar- dina fara pregatire; capacitati mediocre cari in alta tierra abiá ar fi dussu-oppa a modestulu postu de subprefecti (zap- ni); acesti pretinsi omeni de statutu fara calitatile recerute in omenii de statutu, s'au apucatu de oper'a lui Sisifu: d'a popularisai ministeriulu actuale prin mediu- locele cele mai lesne, dar totodota cele mai odiose si cele mai periculoase pen-ru idea statului magiaru, ce dumnea- lor accentuadia prea desu, dar ce totu dumnealoru prin incapacitate si lipsa de loantia de statutu o compromittu cum- plitu, fara ca se li succeda galvanisarea cadavrului, ce se numesce ministeriulu actuale, si sciopu si orbu si surdu. In momentu cu acestu cadavru minister- iaru! mai nainte d'a infectat atmosfer'a pre a latf' cium'a discordei si a ne- mpatatei ure intre cetatenii patriei. Nu sunt de ajunsu mesurere draconice, cari ministeriulu le au luatu cu calcarea legii in contra' nationalitatilor, sco- tiendu usulu oficiale allu limbei lor d'in municipiele unde elle sunt in abso- luta majoritate? Nu este de ajunsu, ca' D. Szary, de candu intr'una ora omi- nosa, nefericita, blastemata, au devenitu la potere, nu face alta, decâtu persecuta nationalitatile pre totu terrenulu vietiei publice? ca' acum de currendu dede era ordine a se scote limb'a rom. si a se in- troduce cea magiara in tote affacerile in- terne alle municipieloru cu populatiune romana? Ci mai inscenedia si scandale publice in Camer'a Deputatorilor! Daca totu intelleptiunea de statutu a dsalle se marginesce numai aci, apoi cu patrio- tismulu dsalle cellu eschisivu magiaru si cu egoismulu nationale cellu fara de pa- rechia, nu va salvá patri'a. Daca minist- erulu ung. crede, ca' administratiunea publica si a justitiei precum si finciencele tierrei se affia intr'una stare deplorabila numai d'in caus'a, ca' ici colu se mai scrie si romanescu, vrendu nationalita- tile ca' se traiesca si elle, d'aca minist. crede ca' rellele ce sbiciula tierr'a se potu vindecá prin impunerea cu de a sil'a si in contra' legii essistinti, a lim- bei magiare, atunci se abdica cu una ora mai nainte, spre a nu aduce mai mari desastre asupr'a tierrei destullu de cercetate prin incapacitatea guvernato- riloru sei. Lucru straordinariu! Cellu mai incapabilu ministeriu se tiene la po- tere ca orbulu de gardu! crediendu ca' prin vraciuri babesci, prin farmece, de- scantece se pote alungá reulu. Ba prin assemene mediuloce impie numai se im- mareasc.

Cetitorii nostri voru vedé d'in repor- tulu nostru dietale, ca' d. ministru Szapary, in responsulu seu la interpellati- nea facuta cu intellegere previa, de dep. Huszar, n'aduce unu singuru faptu concretu prin care ar poté justificai asser- tiunile salle celle essagerate despre ille- galitatile ce ar fi comissu allegatorii din partita nat. la Panciova. Ministrulu vor- bescede de cumplite agitatiuni; dar agitatiuni se facu la tote alegerile si se facu intre magiari mai multe si mai felurite decâtu intre romani si serbi. La Panciova nu s'a facutu mai mari decâtu, d. e. in Agria Somogy. etc. dovada ca' alegerea au de- cursu trei dille fara a se turbura ordi- nea. E bine, cu tote acestea, alegerea s'a nimicitu, nu de camera, ci de organele politice, pote chiaru la ordinea ministru- lui, care este respundietoriu pentru ace- sta ilegalitate. Dar d'ice D. ministru, ca' s'a vedietu steaguri cu tricolorulu si cu insemnele Serbiei, se ne erte D. ministru Szapary, dar dupa câte au indru- gatu Dsa, d'in cuventu in cuventu reci- tandu raportulu resp. d'in „Pester Lloyd“ nu-i credemu pre vorba gola, si de s'ar fi intemlatu un'a ca acest'a pedepsesca- se culpabiliu respectiv, dar alegerea nu se pote invalidai si nu prin autoritatile politice, ci numai si numai prin camer'a deputatorilor, carei-a constitutiunea i-a rezervatu acestu dreptu. Cátu pentru steaguri cu colori nationali romanesci ori serbesci, aceste nu se potu oprí, pen- tru ca' la alegeri nu lipsescu si n'au lipsitu steagurile cu colorile tierrei; pen- tru ca' insi-si candidatii magiari, spre momirea si amagirea alegutorilor, s'a servitu la tote alegerile de steaguri cu colorile nationali alle allegatoriloru. D. Szapary n'are, decâtu se cera o lista completa de steaguri nat. romane d. e. de la comerciantele Brunner (in strat'a Vatiului), care le au fabricatu mai pen- tru toti candidatii mag. seau se întrebe pre fostulu seu collegu D. Ludovicu Tissa la a carui alegere in Cetatea-de- Balta, inca au figuratu destulle steaguri romanesci, si se va convinge ca' acestu usu nevinovatu existe de la 1861 si ca' au fostu esplotatu chiaru de insi-si can- didatii magiari. Asiá dloru ministri, ap- ucatur'a de a detornai odiulu a supr'a altoru-a, nu ve face mai populari si cu atâtu mai pucinu capabili de guvernare. Dv. sunteti judecati in opiniunea publi- ca, ea v'au condemnatu, — carrati-ve pana a nu incurcá mai reu affacerile tierrei.

Camer'a deputatorilor Ungariei.

Siedinti'a de la 17 Januaru 1874. —

Dupa una pauza de trei septemane camer'a deputatorilor se intruni de nou si tienti astadi prim'a siedinti in annulu 1874.

Presiedintele aduce la cunnoscintia camerei, oá mai multi deputati alessi in tem- pulu din urma, si-au presentatu litererele credentionale, era prin moartea deput. Georgiu Horvath urbea Kecskemét a remasu fara representante in camera. — Camer'a espri- mendu-si condolinia cu privire la casulu de morte, autorizadia pre presiedinte a publicai alegere noua in cerculu remasu vacantu. — Petitiunile incurse din partea municipieloru se trecu la comiss. de getitiuni. — Dupa acest'a se incepu interpellatiunile.

Bela Marissy întreba pre ministrulu de comunicatiune, ca' pentru ce n'a facutu pana acum dispusetiunile necesare pentru regularea riului Sabisielu, care prin esun- dările salle causadia mari daune comunitatii

Lancramu? Si d'aca pana acum'a a intre- lassatu, cugeta cellu pucinu d. ministru se iese câtu mai currendu mesurere necesare pentru regularea acestui riu? — Interpella- tiunea se presenta in scrissu ministrului res- pectivu.

Em. Huszar adressedia ministrului de interne urmatoria interpellatiune: 1. Are d. ministru cunnoscintia despre agitatiunile pe- riculoase pentru statutu, cari s'au ivitu la ale- gerea de deputatu in Panciova? — 2. D'aca da, apoi ce a facutu d. ministru sau ce are de cugetu a face intru restabilirea respectu- lui de lege in acellu tinentu? — 3. Luatu- s'au mesurere legale pentru aspr'a pedep- sire a agitatoriloru?

Ministrulu de interne c. Julius Szapary: Onorab camera me va scusa, d'aca la între- barile ce mi s'au adressedu nu voiu fi in stare se respundu asié de detaiatu, precum cere important'a obiectului. Acest'a asié poté-o face numai dupa ce presiedintele ale- gerii va fi presentatu reportulu seu la comiss. electorale centrale, si dupa ce in- vestigatiunea urdita in acesta afacere, cellu pucinu in parte s'ar fi inchiatu.

Cumca in Panciova s'a agitatu in mare mesura inca inainte de actulu allegerii, nu incepe nice una indoiela. Proba despre agi- tatiunea revolutionaria si rebella este si aceea, ca' candidatul partitei nationale, chi- aru cu occasiunea desfasurarii program- mei salle, provocai pre romani se serbi la activitate solidaria, revocandu-li in memo- ria, ca' in annii 1848/9 inca au fostu soli- dari in lupta contra' impilatoriloru. (Miscare.)

Totu candidatul nat. disse in pro- gramm'a sa, ca' statulu ung. in urm'a unei economie de risipa si pradu de siepte anni, a ajunsu la cea mai deplorable stare mate- riale; inse acesta sorte a Ungariei n'are se intristadie pre romani si serbi, ca'-ci ei au afara de limitele Ungariei amici si consan- geni, cari si pre venitoriu li voru da mana de ajutoriu. (Miscare.)

Poporulu de pre la sate inca a fostu imbetatu cu astfelu de idei. Affiandu eu de- spre tote aceste, am provocatu pre procura- rulu de statutu, ca' se faca passii necessary, dupa cum prescrie legea. Era spre a impe- decai agitatiunea prin sate, am ordonatu eli- minarea agitatoriloru, cu care occasiune s'au intemlatu mai multe arrestari, (Stri- gâte: Prea pucinu!)

Dupa ce s'a inceputu actulu de alegere, unii alegutori venira nu numai cu flammure serbesci, ci si cu emblem'a principatulu ser- beacu pre aceste flammure. Precum se vedea agitatiunea avea de cugetu a se continuai si in loculu de alegere. Actulu de alegere se incepu in 9. Jan. si durá, fara mare între- rumpere, pana in 11. Jan. ser'a. Dupa trei dille si trei nopti de activitate, in demane- ti'a dille de 12. Jan. presiedintele alegerii se bolnavi si alegerea se intrerupse de nou. Cu tote aceste inse, eu numai dupa inchia- rea actului de alegere mi-am tinentu de de- toriutia a luá mesurere necesare pentru im- pedecarea ulterioreloru agitatiuni.

Dupa tote aceste mi-au libertatea a an- nunciá, ca' cea mai aspra si mai stricta in- vestigatiune se affia dejá in cursu. Intre agitatori s'au affiatu chiaru si deputati die- tali. Unulu dintre acesti-a s'a presentatu poporulu ca emissariu allu imperatulu si sub acesta masca a agitatu. Fia sigura cam- er'a, ca' acestu-a inca nu va scapa de in- vestigatiune. — Inse eu, in dispusetiunile melle am mersu si mai departe. Spre a pune capetu abusului ce se face cu flam- murile, am ordonatu ca pre venitoriu, afara de flammur'a natiunei, nice una flam- mura straiina se nu se mai pota folosi in tierra. — Aceste sunt dispusetiunile facute

pana acum. La tempulu seu voiu relatá mai multu si mai pre largu.

Huszar este multumitu cu responsulu, inse accepta se veda la tempu resultatulu investigatiunii.

Carolu Eötvös presenta reportulu commiss. de immunitate, relativu la estradarea deputatorilor Ad. Lazaru si V. Babesiu.

Urmedia la desbatero consemnatiunea 31 a petitiuniloru pertractate de commiss. de petitiuni. Propunerile commiss. se primescu fara nici una observare,

Siedinti'a prossima se va tienti Joi in 22. Jan.

Diuariulu off. publica urmatoriulu decretu allu ministrului justitiei.

„Desfiintiandu-se sietemulu milit. con- fin. unele parti alle fostulu regimentu serbo- banaticu precum si celle 10. centurie (com- panie) prime alle regimentulu nemtiescu- banaticu a nume: cercurile Panciova, Satu- nou, Alibunari, Antonesci (Antalfalu) si Perlasu in urmare art. de lego 27, d'in 1873. s'au incorporatu cu comitatulu Torontalu si prin acest'a cerculu de activitate allu scaunulu orfanale centralu comitatense chiamatu, epnformu §-lui 9 d'in legea citata a plini functiunile de autoritate orfan. s'au estinsu si asupr'a susnumiteloru cercuri de pretura, — prin acest'a annulladiu §. 2, allu decretulu meu datu in 8. Octobre, 1872 Nr. 31,720 pentru cercurile de pretura d'in Pancio- va, Satu-nou, Alibunari, Antonesci si Perlasu, si in ceea ce privesce interesale orfaniloru, annulladiu si §. 6. allu numitului decretu, ceea ce se adduce la cunnoscintia publica. — B.Pest'a 15. Janu. 1874. Teod. Pauleu.

Ministrulu militieloru dede prin tele- grafu urmatoriulu ordinu catra iurisdicitiuni: „Fiindu ca' datele referitorie la conscriptiunea obligatoriloru la militia au fostu parte gresite parte tardiu tramisse, ba unele neci pana asta-di n'au fostu substernute prin urmare ar- runculu contingentulu de ostire dupa cer- curile de recrutare nu s'a potutu face la timp, deci recrutarea pentru an. 1874. prin conclusulu consiliului minist. s'au amanatu de la 11. Jan. pre diu'a de 15. Fauru a. c. si va trebui essecutata pana la 15. Aprile, a. c. etc.“

Generalu Traianu Dod'a alessu depu- tatu cu acclamatiune.

Este unu adeveru constatatu prin espe- rienti'a toturoru temporiloru ca' in vietia se dau adese ori mominte straordenarie, candu omulu cuprinsu de unu entusiasmu ore-care nu-si pote manifestai neci a prossimativu sen- timintele de bucuria ce-i coplesiescu anim'a situfletulu. Si ecca-me chiaru in acelle mo- minte, pusu in imposibilitate de a descrie entusiasmulu si placutele impressiuni pro- dusse in spiritulu meu in urmare actului de alegere a deputatului nostru dietalu, — voiu aminti numai in termini generali ca: diu'a de 10 Januaru a. c. a fostu pentru noi Romanii adeverata di de serbatoria na- tionala, pentrucá in acesta di memorabila poporulu romanu d'iu fostulu regimedu Ro- mano-Banaticu, metamorfosat acu in comi- tatulu Severinulu, — pentru prim'a ora a essercitatu unulu dintr'e celle mai cárdi- nale drepturi cetatienesci, consacratu in constitutiunea patriei. — Dreptulu acestu-a l'a essercitatu poporulu granitiaru cu atâtu ordine, — demnitare si mandria natio- nala incatu a pusu in respectu pre toti inimicii infernali, — dedati a arruncai totu foliulu de calumnie murdarie, — in spinarea acestui poporu nobilu, dar nefericitu.

Onore, de o mie de ori onore poporului nostru! carele, candu e vorb'a de a-si essercit'a unu dreptu, si candu e vorb'a de onorea si demnitatea sa nationala, nu cunosce dificultati, nici consideratiuni fia acelle ori câtu de fatale.

In ajunulu alegerei, adeca vineri in 9. Januariu, incepandu cam de pre la 2 ore p. m., alegutorii curgeau d'in tote partile comitatului ca una ploia torrentiala. Unii in carrutie, -cei mai multi pedestru. Se intielege de sine cá: tricorerulu nationalu cu inscriptiunea „Traiesca deputatulu nostru Traianu Dod'a!“ nulipsia. Intre alegutori merita osebia consideratiune Almasianii. Acesti-a fora a considerat' frigulu si distanti'a alergara la votisare d'in departare de 10—12 mille; si nota bene, o porte forte considerabile pre diosu. In adeveru acesta resolutiune cu dreptu cuventu se pote considerat' de adeverata virtute si jertfa adussa pre altariulu natiunei. Inca unu semnu cá celle 18. secle de sufferintie de tirania, de amaru si de chinu n'a potutu smulge d'in sufletulu Romanului sentimentulu de onore si demnitate nationala. Chiaru pentru acesta suntemu securi cá: „de ar mai trece atâtea secle si Romanulu va remanê totu romanu verde ca stegiarulu in mani'a tuturoru impilariloru si vicisitudiniloru ce-i coplesiescu sufletulu seu nobilu.“ destallu cá dupa ce partea mai mare a alegutoriloru au sositu, si dupa ce s'au assidiatu pre la curtirele destinate, de cátra séra, totu Vineri in 9. Januariu s'a tiennutu conferintia preliminarã, — sub presiedinti'a dlui primariu d'in Orsiov'a, Vasileviciu. In conferintia s'a statoritu unu feliu de programmu sianume:

1. S'a Alessu 2. barbati de incredere la comisiunea electorala.
2. In demeneti'a urmatoria (10 Jan.) toti alegutorii presenti se iessa in corpore pan'la Caransebesulu-nou, spre a intimpiná precei lalti, cari inca n'au sositu.
3. Dupa aculu alegerei. — toti alegutorii se mergea in corpore la D. generalu Dod'a, spre a-i relatá rezultatulu, la care occasione unulu dintre alegutori se-i rostéscã una cuventare. Onorea acest'a cadit' in sarcin'a Dlui V. Popoviciu comerciantu in Orsiov'a. In fine,

FOISIOR'A.

Importanti'a Agriculturêi si necesitatae d'a se infiant'a scole de agricultura la Romani.

IV.

(Urmare.)

In secl. XVIII. incepú era noua pentru cultur'a pamentului. — In Austri'a sub imperatessa Mari'a-Therzi'a se facú urbaniulu, adeca se regulara in cátu-va affacerile intre proprietari si iobagi. Totu sub aceea imperatessa s'au facutu imbunatãtãre in economia prin introducerea oiloru ispaniole (merinos). In acellu seclu venisse regimulu la convingere cá ar' trebú pusa mai mare attentione pre administrarea domeniiloru si asié ordonasse a se propune la universitati si alte scole invetiamentulu despre administrarea mosteloru statului si de atunci s'au introdussu propunerea despre „administratiunea mosteloru camerale.“

In Austri'a imperatulu Iosifu II. de eterna memoria, au datu impulsu poternicu spre propasirea agriculturêi. — Acestoru mare imperatu, carui-a i jacea la anima bunastarea si infiorirea poporeloru salle, a addussu mari schimbãri in affacerile statului, a creatu mari idei pentru tempulu acellu-a, — era in agricultura addusse imbunatãtãri prin introducerea oiloru ispaniole, cultur'a trifoiului si a cartofiloru. Fierbentea sa dorintia de a se convinge in persona despre tote affacerile populatiunei salle a indemnatu pre marele imperatu a tiené si de cornele plugului. — Atunci a díssu „grea pane e si acest'a.“ Acellu plugu se pastredia si astadit' in mu-seulu din Vienn'a.

Unulu d'entre cei mai insemnati istorici dice despre Iosifu II. urmatoriele: „ellu aveá pucina appercare spre carier'a arme-loru, spre renume in lupte, inse cu atãtu mai mare i erá dorintia de a nimici prejudetiulu si sclavi'a, ellu voiá a-si castigá

4. Conductu de facile apoi banchetu in onorea ilustrului deputatu. Programm'a s'a essecutatu cu precisiune. Sambeta demeneti'a ferbea orasiulu de omeni.

Merseramu la Caransebesulu-nou, unde alegutorii sosissera. Pre la 8½ ore ne reintorseramu in numeru de proste 6,000 omeni. Éra apropiandu-ne de locuintia dlui gener. Dod'a, strigatele „se traiesca“ pareau cá nu voru mai incetá. Impossibilu a descrie bucuri'a si entusiasmulu poporului.

Apoi in ordenea cea mai esemplaria plecaramu de-a lungulu stratei principale spre localitatele comitatului si respective a gimnasiului.

Ferestrele caseloru de pre strata pre care treceau alegutorii erau indesate de privitori, toti admirau ordinea, disciplina, entusiasmulu si multimea poporului. D'in contra pucinii straini affatori aici, suciau d'in nasu si espectorau. Dar ce erá de facutu? Nemica decãtu se inghita si se taca.

Ajungandu la loculu destinatulu, alegutorii s'au statiunatu in frontulu gimnasiului acceptandu rezultatulu, si strigandu necontenitu „se traiesca Dod'a!“

Ioane Popoviciu presiedintele comisiunei elect. dupa scurta si precisa cuventare, prin care arreata insemnetatea actului, si scopulu adunarei presente — provaca alegutorii se se decliare de mai au a fara d. D. gener. Dod'a si altu candidatu, sau nu? si daca au se-lu insinue. Toti alegutorii respuseru unanimu si cu entusiasmu — nul Deci D. pres. constatandu lips'a de contra-candidatu proclamá intre applause sgomotose pre D. gener. Traianu Dod'a, de deputatu allu Severinului, Alessu cu acclamatigne. La audiulu acestoru cuvinte, — poporulu a eruptu de nou in strigate de bucuria

Cu acestea actulu de alegere in sensulu strictu allu cuventulu s'a finitu. Suntemu convinsi pana in rerunchi cá poporulu nu se va insiellá in Alessulu seu. De aceea strigãmu si noi cu sufletulu liniscitu traiesca la multi anni deputatulu nostru!

Nemediilocitu dupa proclamarea deputatului, alegutorii au plecatu spre locuintia nou Alessulu deputatu. Ajunsi aci, D. Vas. Popoviciu rostéscã una cuventare

renumele intru liberarea populatiunei salle de catenele appesatorie si asiá cátu s'ar poté prin libertate a se face fericita. Spre acestu scopu voiá a se devotá cu totulu si cu tota anim'a. — Ellu voiá in persona se vedea tote, se audia si se conduca tote. — Ellu voiá a se arruncá in aceste affaceri cu totu sufletulu, pentru elle ellu sacrificá tote placerile si bucuri'a, cátu si repausulu seu erau satisfacerea si implinirea planuriloru salle. Intrég'a lui natura a fostu ideala.“ In acellu-a-si seclu marele statisticu si economu a tempului seu, Englesulu Arthur Young propovediú si invetiá despre marile folose, cari le pote omulu, societatea si tota populatiunea castigá prin cultur'a pamentului. Ellu invetiá metodele prin a caroru adoptare s'ar poté castigá venituri mai mari. In calletoria lui prin Itali'a si-mari experintiele in ceea ce se pote face si despre ceea ce se pote ajunge — dandu tota attentione acestui ramu de cultura. Ellu diceá: faptele implinite sunt fundamentulu pre care tierranulu agricultor si-pote pune temelii a unui adeveratu progressu.

V.

A Thær diceá: Din agricultura acellu-a va avé folosele cele mai mari, carele va posedea energia, va fi muncitoriu, va avé buna judecata, multa staruintia cátu si va posedea tote sciintiele economice necesarie. — A Thær parintele agriculturêi la Germani a pusu cu inceputulu secl. XIX-a fundamentulu invetiamentului agricolu.

Ellu a infiantatu la ann. 1803 la Möglin (in Prussi'a) antãia scola de agricultura.

Prin scrierile salle celle numeroze a sciutu desceptá placerea spre cultur'a pamentului.

Prin fapte si rezultatele celle salutare ce a castigatu prin organizarea si administrarea mostei lui incredentiata, cátu si prin scola se addusse una revolutiune in sfer'a economiei.

bine sentita facandu una reprimire scurta in trecutul poporului romanu. Amintéscã sufferintiele lui seculari, crede cá: daca secululu 19. se numesce allu civilizatiunii, a luminei si a desceptarei poporeloru, apoi se cuvine se incete odata si pentru poporulu nostru sufferintiele seculari, si cá a sositu tempulu a se smulge d'in nesciintia in care l'arruncá vitregetatea tempuriloru. Decliare apoi cá poporulu romanu satulu de atâtea amãgiri, si de alta parte considerandu virtutea, meritele, precum si amore nationala ce D. gener. Dod'a a manifestatu facia cu poporulu romanu d'in allu carui sinu s'a nascutu, dreptu aceea poporulu din acestu comit. depune cu perfecta linisce sufletesca in manile salle vigorose viitoriulu seu.

D. Deput. Dod'a respunde camu urmatoriele:

Mai antãiu si-esprime bucuri'a pentru cá poporulu in capulu ernei, — si in medioloculu necesuriloru de tota categoria a alergatu din tote partile Comitatului spre a-si essercit'a unulu d'entre celle mai insemnate drepturi. Multiamecã pentru increderea manifestata. Decliare cá este fiulu poporului. Ca atare assecura cá: precum pan'aici luptatu pre campulu de resbelu cu virtute nationala, pentru tronu si patri'a communa, totu asiá, si totu cu virtute nationala va luptá si lucrá de aici in colo pentru binele, fericirea si prosperarea poporului. — Recomenda in viitoriu unirea, solidaritatea si armonia. Persvadã poporulu a nu se lassá sedussu de lupi in-braccati in cogiocu; de oe, indemná se asculte de preuti si invetiatori. In fine indemná poporulu a sprigini bozericia si scola, apoi se-si dec pruncii la scola pentruca asta-di unu poporu fara morala si cultura este apropo de marginea mormentului.

Cuventulu fu primitu cu entusiasmu. Si in adeveru limbajulu rapsodicu, apoi anim'a si sentimentulu cu care ni-a vorbitu, a lassatu in noi impressiuni atãtu de viue, incatu credemu impossibilu a se poté sterge vre-o data d'in sufletele nostre.

Ser'a intre 6—7. ore detunature de piue dederu semnalulu pentru inceputulu serenadei. Multimea erá adunata la cas'a orasiului, faciele se aprinsera si dupa ½ ore

Numerulu agriculturiloru se immultiá pre annu ce mergeá, lucrarile acestoru dede guverneloru impulsulu cellu mai frumosu, si asiá incepura pre annu ce mergeá a se immulti scolele speciale pentru invetiamentulu agricolu in tote statele europene.

Cu cátu nrulu agriculturiloru se mareá, cu cátu cunnoscintiele agricole se localisau mai multu, cu atãtu mai mare erá activitatea, si progressulu doritu se arratá d'in ce in ce mai multu, inse totu-odata se iviá si pedecel ce existau si se opuneau cu persistentia progressului.

Un'a d'entre celle mai insemnate pedece erá iobagi'a.

Indemnu omeniloru de specialitate si convingerea guverneloru facú a se luá measure pentru departarea acestoru obstacule.

Tote measurele luate de guverne nu dederu rezultatele dorite, ci a trebuitu se venia infricosiatulu annu 1848. cu unde de sange, cu furia nimicitoria si ruinatoria ca asiá se rumpa catenele rusinatoria in cari erá ceea mai mare parte a omeniloru inferrecati. Sub infioratorele macelluri, sub infioratorele doreri, cari le sufferiau tote natiunile, se nascú emanciparea poporului.

Inganfarea omului a supra omulu se prefacú in pulverea acestoru dille fiorose; acum incepú crudelulu a deveni in firea lui naturala, nu-i mai audia glasulu degradatoriu pentru omu „daca asiu scí cá in vinele maniloru melle curge sange de acellu amaritu sclavu, asiu fi gat'a a le lassá se mi le taie,“ se pierdú sumeti'a care o nutritiu inimiciu omenirei de cari aveá chiaru patri'a nostra unu mare numeru si cari nu cunosceau margini in inganfarea lor, cáci cine nu-si adduce aminte de sumetiele cuvinte cumca: „chiaru si ceriulu de asupr'a proprietatoriloru lor e allu lor.“

A trebuitu se curga síroe de sange, se se finesca cumplitele crudelitãti, a trebuitu se cadia sute de mii, a trebuitu se se devasiedie si prefaca in ruine comore immense

conductulu plecá spre locuintia dlui datu. Band'a, in mediulocu, cantá merv lui Mihaiu eroiulu.

La loculu destinatulu d. Referintã Damaschinu salutá in numele alegatori pre Dl. deputatu care raspusse multiam pentru onorea facuta.

Banchetulu s'a inceputu la 9. ore si a contiunatu panademeneti'a. Au participat tote autoritatele d'in locu. Publicu numerosu, si elegantu. Se intielege cá pe sturile n'au lipsitu. Consideratiune de bita merita toastulu dlui deput. Dod'a chinatu pentru M. Sa imp. parintele pa

Comitatulu Solnocului-inter. 13/1 1881.

Dle Red. ! Cetindu in Nr. 78. „Fometea in tierra“ si ajutoru d'in partea Statului“ reportele facute in partea municipieloru la ministeriulu de terne despre recolta annului trecutulu supprinsu mirare vedindu reportulu facut despre comit. Solnoculu inter. in care ii nicipiulu recunosce, „cá domnesce lipsa fa mare, pentru cá cucurudiulu care facea trementulu poporatiunii, in 6 d'in 10 p. a comitatului, nu s'a produsu de locu; in cu tote acestea se spera, cá avendu popoi, unde se lucre pre plata nu va avé lipsa: imprumutu.“

Unu reportu mai infidelu, mai neaderatu si aprope falsu nu s'a potutu face nice d'intru unu comitatu allu marelu vestitulu regatu Ungari'a numai pote districtulu Fagarasiului. Caus'a pentru s'a tramsisu unu reportu asiá magulit, despre recolta d'in acestu comitatu si s'a cerutu nice unu beneficiu de la regi pentru populatiunea acestui comit. este, a si aici sunt in preponderantia locuitorii; mani, cari de voru si peri de fome seu voru ruiná materialemente cu totulu ingitatea regatului nu va sufferi nice scadiementu, ba pote prin acest'a s'ar inta, dupa ideea unoru patrioti mari, cu grellu in capu?

Se dice in acellu reportu, cá: dacã ru lucrá omenii pentru plata nu voru lipsa de ajutoriu, inse ve intrebue eu Ddlu de la comitatu: unde se lucre omen

pana a ajunge ffi omenirei se cunosca omu.

Pre cátu de infricosiate, crude si bare au fostu dillele acellu annu, pre atãtu de alta parte addusse cu sine multu pentru intrega omenimea.

Si in agricultura acellu annu adu una revolutiune dintre celle mai insemnate.

Proprietariulu devenitu in perplesite prin pierderea muncitoriloru, fostiloru casi, ajunse la inceputu la desperatiune; ei multi d'entre proprietari, cari nu aveau meseria decãtu a spesá cu man'a sparta viturile mosteloru lor, — dederu mosku lor in arinda.

Arind'a nefindu de ajunsu spre a acoperi multele si desiertele loru spe, proprietarii se confundau in detorie ce nu pre urma i addussera la sapa de lemnu.

Altii mai precugetatori incepura a vede cá nu e alta scapare decãtu a se ingru singuri pentru intocmirea averiloru lor, o se pusera pre munca si rezultatele acestoru a fostu forte imbucuratorie atãtu cu pe vire la person'a lor, cátu si cu priviret societate, acest'a, pentru cá proprietari; avendu invetiatura mai multa, avendu mediu loce si pricepere si-pote castigá cu inlesni cunnoscintie despre metodele de imbunetãtãre introdusse in alte locuri si tierre; are rea lor i pune in stare a face mai muni experintie, si pre acesta calle adoptasse cultura mai rationala si folositoria.

Era tierranulu scapatu de crud'a iobagie, vedindu-se stapanu pre pamentulu salle, vedendu cá se pote bucurá de fructele muncii si sudorei salle se puse pre lucru cu deosebita activitate*); — incercarã si innoirile veciniloru lor proprietari, cari la inceputu le priviau cu neincredere si se luau in risu, dovedindu-se de folositoriu trasse tota attentione lor si ei se grabi

* Nu prea, si dorore cá tierranii n' au mani mai pucinu. R.

ar trebui să sciti, că multi, forte multi vidi din acestu comitatu mergu pana Olusiu, Turd'a, Gilău, după lucru si ne- andu se reintorna acasa ca vai de ei! necum se fia de lucru pre la privati, si din lucrulu craiescu inca se ditte multime de omeni, d'in cauza, că ce li dá de lucru asiá s'a intemplatu omnia trec. că de la fabric'a de ferru Podu-riucei s'a dimissu unu numeru anatu de lucratori, cari in capu de erna siliti a-si lassá casutiile gole si a luá in capu, ca s'e-si pota castigá panca pte dílele.

Fiindu in comitatu acestu-a, mai alessu partile nordu-ostice alle lui de mai multi recolt'a forte elaba poporulu a ajunsu aiá miseria, încatu $\frac{1}{3}$ parte asta-di pote trais'a si se mérga in catro va vedé cu l, că-ci nu-i remane nemica acasa.

In primaver'a trec. s'a cumperatu mer-de malaiu cu 4 fl v. a. in speranti'a voru fi fructe si la „tomna“ voru platá, insiellatu bietulu poporu si in acesta antia, acum care au cumperatu asta- navera 10 mertie de grauntie pe osep- mai crescundu si usur'a, pentru că buulu arendasiu numai asiá accepta dupa , daca bietulu omu platesce 5 cr. pre remana de la 1 fl. tomn'a apoi i-se dau pre buccatele, vacuti'a si totu ce are, nu- cei 5-6. copii moritori de fome remanu.

Atát'a nu e destullu! mai este inca abiciu tramissu de la Ddiu asupr'a rului miseru, si acestu-a este essecuti- fara mila, care n'are margini nice nu.

Facia cu essecutarea contributiunei, le n'are nice unu respectu pentrucă se iea a omnu totu ce se pote peface mai in bani, precum: cucurudiulu de ar macaru numai una mertia, vestminte totu soiulu precum ciobote, palarie, co- e, perine, etc. ne luandu-se considerati- că omulu romane голу si descultiu., — de totu soiulu precum, de aru avé lu numai una vacca cu lapte, de la care úteresce pruncii, se dá cu tob'a, d'in boi, cai, cu cari se negociatoresce si in- esce omulu unulu se licitedia, si ju- remane josu; uu ajungu aici nemica

introduce. Prin munca indoita si prin ptarea unoru intocmiri folositorie, starea se inbunatati, asta impregiurare li ma- speranti'a in unu viitoriu mai dulce; ce li dede unu impulsu forte mare activitate.

Pre candu proprietarii si tierranii se oceau intru a munci si a ridicá cultur'a mentulu lor, omenii de sciintia si spe- tate nu incetau de a trage tota atton- ea guvernoloru asupr'a agriculturii, „nu- a statulu“ dupa dicerea intielleptuluí stru Sully.

Guvernele se intreceau intru a desteptá orea spre cultur'a pamentuluí, — luau tiv'a intru infintiarea de institute spe- — invetiatiulu statisticu Hain dicea: ulu d'intre mediulocelu principali spre starea agriculturii este: „multifirea scole- speciale de agricultura si prin elle perea de intelligentia cu cunnoscintie omice;“ — intru infintiarea de asso- uni cu scopu de a propagá sciintiele cole si a indemná la cea mai rationala tica agricola, — guvernele cautau tote stamile spre incuragiarea reuniunilor, recompensarea invetiatiilor si a tierra- i prin laude si remuneratiuni, atátu in tiele si descoperirile sciintifice, cátu si cei ce dau essemple frumose in privin- muncei pamentuluí, intru introducerea rupte folositorie, intru adoptarea de sis- e corespunditorie si folositorie, intru or- sarea si administrarea mosieloru; — pre e staruiu spre innobilarea diferiteloru ie de animale economice, — intru in- acerea si acclimatisarea de rase (soiu) oscute de productive; — pre cei ce au si se sustieneau intru introducerea abilitarea de fabrice si fabricato eco- ce.

Mare si admirabila este lupt'a ceea se- a guvernoloru intru a inaintá progres- agriculturii, poporele si natiunile nu au ostenele, nu crutiau sacrificie.

rogările, nu plansulu, vaietele, nu tipetele prunciloru d'in gur'a caroru-a se smulge buccatur'a de pane. — Apoi tote ar fi cum ar fi, inse nemica nu se vinde cu pretiulu adeveratu, ci numai se preda si asiá omulu saracesce éra darea totu nu se platesce.

Intru astfelu de impregiurari, ca omulu s'e-si pota mantul grauntiele, vacuti'a seu altu obiectu pemnoratu (zelogitu) pentru contri- butiune alerga éra la jupanulu Moisele si cere bani imprumutu, de unde si capeta, firesce cu 150-200% (la suta) pre annu, de sine se intiellege că pre langa ipotoca se- cura, ce are apoi se urmedia d'in unu ast- felu de imprumutu este lucru prea cun- noscutu.

Tote aceste le au sciutu domnii de-la comitatu! ba au sciutu si aru trebui cellu pucinu s'e scia că asta-di in 13. Jan. 1874. un'a trei-a parte din locuitorii Comitatu- lui n'are nice unu graunte cucurudi in podu si că la primavera diumetate locuitorii Comitatuului nu voru avé ce se manance.

Acestea cunnoscandu-le cellu pucinu atát'a buna vointia s'e fiti arretata cátra noi ca s'e fiti rogatu pre ministeriulu de finencie s'e nu ni essecutedie si licitedie cucurudiulu pucinellu ce l'am avutu, inse acest'a a tre- cutu acum, sperámu inse că domnii de la comitatu, cunnoscandu adeverat'a stare a lu- crului voru starui la guvern'u d'impreuna cu deputatii acestui comitatu, ca si locuitorii acestui comitatu — coi lipsiti — s'e capete ajutoriu, din vistierii statulu in care s'a contopitu si denariulu tramissu ca pretiu allu grauntieloru essecuate de la cei poritori de fome.

In fine appelediu la intelligenti'a romana din acestu comitatu, la preuti, invetiatori, no- tari si alti voitiri de bine ai poporulu! Cercati, intrebati, prin sate, cáti omeni n'au bucate s'e li ajunga pana la secerisiu? apoi sciindu numerulu acestoru-a s'e tramitta ro- gare la v. comitele comitatense ca s'e li mediulocesa ajutorie gratis, si bani inprumutu pe usura pucina. Nu lassati poporulu s'e lu inghita Israelitenii, de mai aveti dragoste cátra elu.

„Unu tierranu.“

Assemenea zelu se desvoltasse in unele tierre, tienuturi, in societati, reuniuni, si la par- ticulari si ferice de ei! că-ci rezultatele suntu incoronate cu successe cari servescu omenimei spre multiumire, — spre indulcirea si prelungi- rea vietiei omului, spre alinarea lipseloru lui trupesci si suffletesci, — spre inlesnirea si asigurarea crescerei filoru loru intru des- vol arca fisica si spirituala, intru adeverata moralitate, intru insusirile escollinte ce ser- vescu spre fericirea omului si ridicarea lui la gradulu demnitatii, intru invetiarea lui, cu iubirea coresca si cu anima inflaccarata in a ridic'a si glorificá neamulu seu si pre tota sufflarea, — cu celle mai frumose voca- tiuni pentru munca, prin acest'a spre a creá si a ridicá prestigiulu omenimei la innaltimea possibilu.

Ecce maretia potere cu care numai pre omu a in susitu Creatoriulu, ecce geniulu ca- rele i dá fortia de a domni lumea!

VI.

Intre statele cari lupta pentru inain- tarea agriculturii Austria inca occupa unu locu de frunte.

Si fiindca mare parte de romani se tienu de imperiulu austriacu s'e ni-se per- mitta a face amentire numai de progressulu ce s'a facutu in Austria. Sub Imper. Fran. Josefu I s'au facutu reformele celle mai imbucuratorie in intregu imperiulu si mai alessu in unele tierre.

Imper. Franc. Josefu I. si regimulu seu a sciutu se reguledie referintiele intre boeri si tierrani, si ast'a intrun'u modu salvatoriu; — a sciutu a dá invetiamentulu in genere desvoltarea co-i compete, si maretia sta- ruintia intru localisarea sciintieloru a fostu incoronata de successele celle mai frumose, că-ci Austri'a renascuta in hain'a ei pom- posa a sciintiei si progressuluí stralucesce ca unu luceferu între statele europone; cei de facia sciu a se inchiná intielleptiunei ma- relui loru imperatu Franc. Josefu I. si re-

Gratiu, 20. Ianuaru 1874.

Junimea romana de la scolele innalte d'in Gratiu condussa de sanctitatea scopuluí intrunirii, in urmarea unui apellu esmissu din sinulu tinerimei se caduná in diu'a an- nului nou 1/13. Jan., la Otelulu „Per'a de auru“ pentru a se consultá fratiesce asupr'a infintiarei unui locu de convenire a totu- roru romaniloru din Gratiu, a unei socie- tatii literarie rom. in loculu decurrendu des- fiintiatei societati „Romanismulu“ — unde intru armonia demna de fratii de unu san- gue, sentindu cu toti lips'a unei astfelu de conveniri, decisera între insuffetiri cu uno animo et ore infintiarea unei societati aca- demice liter. sub numele de „Sentinel'a ro- mana.“

Pentru elaborarea statuteloru si con- ducerea affaceriloru ulterioare alle societatii se alease unu comitetu interimalu compusu d'in urm. membri: presied. Iulianu Filipescu, ascult. de chemia, v. presied. Ioane Panea, medicinistu, secret. Gavriila Ardeleanu, med. si cassariu G. A. Orescu, tehnicu.

Statutele desbatute decát'a societate sunt asternute la loculu competente pentru apro- bare.

Venimu deci cu viua bucuria a aduce la cunnoscintia o. p. romanu, actulu acestu- a de infratire a juniloru romani din Gratiu, pentru cultivarea si progressarea limbei nostre materne, si pentru ca passulu nostru se pota avé effectulu doritu si pen- tru ca s'e potemu formá o basa cátu mai solida ni permitemu a apellá la marinimos'a generositate si calduros'a spriginire a ono- ratuluí publicu rom. nu altcum in permi- temu a rogá pre onorab. Red. a diarielor rom. din coce si din colo de Carpati, — ca s'e binevoeca a ne onorá cu tramitarea gra- tuita a cáte unui esemplariu din pretiutiele loru organe, sub adres'a: societati „Senti- nela romana“ Gratiu. Café am Botanischen Garten.

Inchiámu oftandu din anima ca ceriulu s'e binecuvintodie passulu intreprinderei no- stre, *) si se dee ca diu'a infintiarei socie-

*) Fia! si va fi, daca imparechiarea va lipsi d'in sinulu societatii Dv. — Red.

gimului lui ce a doveditu activitate intru regularea reporturiloru de proprietate si in- tru ridicarea invetiamentuluí in genere; is- toria va sci pastrá maretie pagine intru memori'a imperatuluí, carele a sciutu s'e ri- dice binele populatiunii intrun'u gradu asiá mare, era generatiunile viitorie voru sci glorificá numele Franciscu Josefu I. si re- gimuluí lui care a conlucratu si conlucra(?) spre desceptarea populatiunei intru imbraci- siarea sciintieloru economiei nationale, — singurulu fundamentu solidu a intarioru si inaintarei fiesce carui statu si natiune.

Neci populatiunea n'a ramasu surda cá- tra indemnurile maretie a regimuluí. Atátu prin sciintia, cátu si prin fapte addussera mare folosu barbati precum au fostu si sunt: Papst, Liebig, Hlubek, Fraas, Löchner, Seidl, Babo, Stein, Comers, Oettl, Horsky, si altii. Pentru inaintarea culturii pamentuluí me- rita tota recunnoscintia: Archiducele Al- brecht, principele Schwarzenberg, comitele Thun, Cottak s. a.

Prin initiati'a si staruintia guvernuluí si pr'in maretia conlucrare a demniloru bar- bati ceea ce s'a facutu in tierrele de sub domniea imperatuluí Franciscu Josefu I. si anume in partea imperatiiei d'in colo de Lait'a (in lipsa de date autentice in ceea ce s'au facutu d'in coce de Lait'a, nu potu vorbi despre Ungaria) — si anume:

Pana la ann. 1848 Austri'a intrega aveá numai 2 scole de agricultura (Altenburg in Un- gari'a si Gratiu in Stiri'a ce a d'antái fundata de archiducele Albrecht la an. 1818 a dou'a de marele incuragiatoriu allu agriculturii archiducele Ivanu) — asta-di in imperulu austriacu si anume numai in tierrele d'in colo de Lait'a se affia 2. scole superiori (Hoch- schulen) de invetiamentu agricolu, 10 scole de gradu II. 29 scole de gradu III. si 77. scole de gradu IV. adeca, scole impreunate cu invetiamentulu primariu, in summ'a = 118 scole.

Prelanga acest'a se mai propune agri-

tatii „Sentinela romana“ diu'a annului nou 1874 s'e devina o di de serbatore nationala pentru intrega romanime.

Filipescu.
presied.

Gavriila Ardeleanu.
secret. interim.

Romani'a in Nr. tr. puplicaramu scirea electrica de la Constantinopole relativu la sialup'a canoniera (Kanonen- boot, vasu de resbellu) a Romaniei, a carei trecere prin Dardanelle au opritu-o Turci'a. De atunci alte sciri a supr'a acestui accidentu n'au sositu aici, dar ni sosira díariile d'in Romani'a si in doue d'intr'insele afflamu urmatoriele notitie precát'a de laconice pre atátu de ambigue. Anume díariulu „Press'a“ in- tre scirile salle d'in urma, dice „Din Constantinopole se reportedia că sialup'a canoniera a Romaniei construita in Franci'a a sositu aici. *Va fi suppusa la explicatiuni* inainte d'a plecá pentru Da- nubiu.“ — Era díariulu francesu de Bu- curesci reproduce mai antáiu ceea ce dice altu díariu francesu „la Turquie“ si a nume: Incidentulu de care au vor- bitu eri „Levant Herald“ in privintia micei canoniere romane care fu impede- cata de a-si urmá callea prin autoritá- tile imp. assiediate la Dardanelle n'au fostu decátu o neintiellegere, ce imme- diatu s'au arrangiatu prin sublimea Porta. Apoi „le journal de Bucuresci“ adauge „Informatiunile nostre con- firma ceea ce dice „la Turquie.“ Sia- lup'a canoniera „Fulgerulu“ essita d'in fabric'a de Marsilia, au sositu la Con- stantinopole, dupa una calletoria forte agitata. La Dardanelle, sosirea „Fulge- rului“ au datu ocasiune la o neintielle- gere, care au intardiatu plecarea mai de parte a canonierei romane. Inse acestu incidentu au fostu inlaturatu fara diffi- cultate. „Fulgerulu“ va sosi in apele Dunarei *indata ce timpulu va permite.*“ Va s'e dica, colo „explicatiunile“ „Pres- sei“ si aici „timpulu“ diuariulu de Bu- curesci stau inca in callea canonierei ro- mane si o impedece d'a essi d'in ap'a

cultur'a propria in 1982 scole, pomaritul in 3569 scole, apicultur'a in 1539 scole, si cul- tur'a vermiloru de matasa in 989 scole.

La acestea trebue s'e se mai adauga scolele speciale si anume: pentru silvicul- tur'a propria in numeru de 5. adeca 1. aca- dem'a (la Mariabrun) 2. scole mediulocie si 2. scole inferiori.

Speciale pentru cultur'a pomiloru, a vi- nielor, si a legumiloru 13. scole.

Deci invetiamentulu agricolu se pro- fessedia in 136 scole speciale si in 7,979 diferite alte scole.

Pentru progressarea agriculturii se lu- credia atát'a, dora si mai multu decátu prin scole prin numeroase societati si reuniuni agricole.

Inainte de 1848. essistau in tierrele austriace d'in colo de Lait'a 11 asociatiuni, asta-di sunt 22. generale si 333 assoc. fialiale seu sub-asociatiuni, 110 reuniuni econo- mice. Pre langa acestea mai essistu pentru diferite ramuri de cultura in specie si anume pentru silvicultura 11, pentru gradinaria si pomaritu 15, pentru cultur'a vitiei si a vinu- riloru 17; pentru prasirea de animale albe si cai 11; pentru cultura albineloru (stupari- ritu) 31; pentru prasirea, pesciloru 5; pen- tru a vermiloru de metasa 12 reuniuni si 11 reuniuni miste si cluburi.

Prin urmare tierrele austriace possuđu in totalu 583 asociatiuni, reuniuni s. a.

Facia cu acestea date atátu de impor- tante trebue s'e admire totu omulu progres- sulu ce s'a focutu.

Acastea date ni demonstra parintiesc'a ingrigire a imperatoriuluí si a regimuluí seu pentru ridicarea bunei stári materiale a po- poreloru, ni demonstra marele zelu cu ca- rele s'a lucratu pentru conducerea popula- tiunei la multiumire si fericire, ne demon- stra că staruintiele barbatiloru de sciintia side faptea fostu incoronate cu, successele celle mai salutarie.

cea sarata a Dardanelleloru si a intrá in ap'a cea dulce a Istrului. Ni-se pare cá lucrulu nu este inca descursatu si cá prin urmare incidentu nu s'au terminatu, ci are s'au treca prin ciurulu diplomaticei. — Cu acesta ocaziune ni vine aminte incidentulu d'in ver'a anului 1867 ori 8., candu tunurile Romaniei, transportate d'in Russi'a pana la Salisbury, aici se oprira refusandu-li-se trecerea mai de parte, cu tote cá D. Beust dedesse permissiunea prealabila, si intrebatu a supr'a pedecei luá refugiu la preteste, cá D. Andrassy nu permite trecerea preste teritoriulu regatului Ungariei; dar nu fu permissa trecerea neci prin Gallici'a, ci prin — Russi'a, cu bunavointi'a acestei-a. Fost'au acest'a pacalitura d'in partea lui Beust, intiellesu mai d'inainte cu Andrassy? seau cá acestu-a intru adeveru s'au oppusu, infruntandu astfelu si pre marele cancelariu allu Ostrungurei si pre guvernulu de atunci allu Romaniei, care, precum se scie, erá mare spinu in ochii maghiarissimului conte de Mercuria Cicului secuiescu si de Crasn'a-Horc'a slovacca. Nu se scie, noi inse mai applecati suntemu a crede casulu d'in urma. Prin asociatiunea ideiloru ni vine a arruncá intrebarea: ore la Constantinopole n'au avutu locu joculu diplomaticeu allu actualului capu allu afaceriloru esterne alle imperiului ostrungurescu? Cá-ci dusmanos'a portare, de unu timpu in coce, a Turcului facia cu Romani'a, nu se pote justificá prin vre o fapta dusmanosa a Romaniei contra Turciei, deci trebue s'au presupunemu cá draculu sufila in spudia.

Estu-modu inse, nu se castiga simpatie, neci junctiunile, de cari mai mare trebuintia are regatulu ung. decátu statulu romanu. Portare imperiosa, provocatoria, plina de sfecane n'ar siedé bine neci chiaru puterniceii Russie, éra unu statulu bolnaru, ca Ostrunguri'a, se face si mai odiosu decátu este apoi si ridiculosu, ceea ce este si mai réu. Avisu guvernului Romaniei, s'au vedea, nu cum-va indracirea Turciei, este emanatiunea indracirii ostrunguresci? pentru ca apoi s'au pote aprecia reciprocitatea sentiementelor de amicitia si de buna vecinetate.

Dupa legea stului sinodu allu Romaniei, Urbea Barladului inca fu alessa si decretata ca resedintia titularia pentru unu Choru-Episcopu *) care au si inceputu functiunea sa cu annulu nou. — Diariulu „Semenatoriulu“ ce appare in acea urbe, intempinandu cu urári de ferire pre noulu prelatu, d'ice „Asta-di avuram multumirea suffletasca de a avé in mediulocu nostru pre primulu titulariu allu acestei episcopie, pre Pr. Ssa Archiereulu Policarpu Barladeanu.

* Cetimu in diariulu „Fiulu Romaniei“:

„Afflamu cá D. Ionu Bratianu s'ar fi alessu deputatu, in unanimitate, la collegiulu II. elector. d'in Dorohoiu. In collegieile vacante, pentru cari se facura de currendu alegeri, candidatii oppositiunii, de ori ce fractiune s'ar tiené ei, au reessitu in mare parte. Prin urmare cauta s'au constata in alegerea candidatoru oppositiunii unu protestu allu tierrei contr'a sistemului ce ne guverná si s'au credemu in isband'a cetateniloru d'in Dorohoiu.“

VARIETATI.

(Dreptulu publicu allu Ung.) si pana la noulu regulamentu de examen

*) „Episcopi raris, chorepiscopi“ s'au numitu in vechime episcopii comunitatoru rurali, cari se bucurau de assemene drepturi cu eppii cetátiloru, — inse dupa ce ierarhia acestoru-a se desvoltá la unu gradu mare de splendore, chorepicii, pentru inegalitatea conditiunii, au fostu desfiintati in oriente prin conciliulu de Laodicea la an. 360. si in loculu lor se introdussera asiá numitii „periodentii“ seau „visitatorii“ ceea ce este si archiereulu d'in Barladu, adeca eppu titulariu.

rigorose, este, prin decretu minist. adressatu cátra cele doue universitati (d'in Pest'a si Clusiu), a se suscepe, inca in acestu annu ca obiectu de sine statoriu, la essamele rigorose d'in studiele dreptului istoricu.

(Imenóu) D. Ioanne Pascu Socaciu si Dsior'a Carolin'a Sabo, voru celebrá cununia lor la 25. Jan. a. c. st. n. in biserica catedrala din Blasiu.

(Capacitate de guvernare) Dep. Emericu Huszár, Red. organului noiei partite centrale, este dupa cum dice „Hungaria“ candidatu de prefectu Torontalului. Meritul dsalle este cá in diariulu s'au striga mereu in contra nationalitatiloru si prin interpellatiunea sa de Sambet'a tr. dede ministrului Szapáry dorita ocaziune de a se espectorá in draga voia in contra nationalitatiloru. Acestu-a este asta-di in Ungari'a principalulu si uniculu titlu de ajunsu spre a deveni si cei mai simpli, capabili de guvernare.

(Balulu) „Reuniunea femeiloru rom“ d'in Brassieu va tiené in 15/27 Jan. a. c. balulu rom. allu carui-a venitu curatu este precum se scie menitu in folosulu fondului pentru ajutorarea orfaneloru rom. — „Reuniunea f. r.“ intretiene pana acum'a 2 clase de fetitii in Brassieu, una scola in Blasiu si alta in Sabiu, spesandu pre totu annulu 1500 fl. — Comitulu insarcinatu cu arangiarea balului (DD. dr. I. Mesiot'a, C. Steriu, dr. Jul. Muresianu, med.) roga publiculu rom. a sprigini intreprinder. a prin cumperarea biletelor de intrare, ceea ce si noi recomandamu cetitoriloru nostri. — Preciulu unui biletu 1. fl. 60. cr.

(Fortuna mai orba decátu Temideia) Castigulu principale, la cea d'in urma sortitura a sortitoriloru de Creditu, Din'a Fortuna l'au arruncatu in pung'a Archi-Ducelui Albrecht. S'a plinitu si aici proverbulu rom. cu dr., in culmea muntelui.

Sciri electrice.

Vienna, 19. Jan. Aici s'au predatu in 13. l. c. una nota cerculare cu dat'a 1. Jan. a. c. a guvernului Italiei, privitoria la cestiunea Conclavei.

Paris, 18. Jan. „Diariulu de Paris“ crede a scí cá instructiunile sosite de currendu contelui (solu) Arnimu de la Bismarcu se referescu eschisivu la cestiuni religiose, se assecura cá Bismarcu ar fi adressatu in asta privintia reprezentantiloru Germaniei la curtile straine, una nota confidentiala, prin care dechiara cá dinsulu este resolutu la lupta estrema spre a combata pre Jesuiti, eari domnescu in Vaticanu. (Norocu bunu la lupt'a cu morele de ventu!)

Versai'a, 19. Jan. Guvernulu au desfiintiatu pasporturile intre Franci'a si Itali'a. Acesta mesura se va considerá ca unu semnu de amicitia intre ambele guverne in relatiunile lor.

Paris, 19. Jan. D'in incidentulu respunsului ce ppele Bismarcu dede in camer'a Prussiei cu privire la formarea legiunii ung. (in a. 1866.) mai multe diarie fr. releva contrastulu intre portarea lui Bismarcu, facia cu a lui Napoleon III. care la an. 1859. au refusatu cele mai intetitorie rogári pentru formarea unei legiuni ung. — ceea ce e fapta.

Constantinopole, 19. Jan. Marile poteri arreta pucina applecare de a luá in consideratiune dorintiele Portei, spre a se apropiá de sistem'a de protectiune duanaria (vamala). — (Firesce unde e vorb'a de interessulu lor, nu cedu nemica in favorea amicei Turciei),

Burs'a graneloru la Vien'a, in 17 Jan. Grálu, ung. 87. pundi locu Arrabon'a 8 fl. 30. Cent. Secar'a, galic. 78. pd. locu Vienna'a 5 fl. 40. Ordiu, morav. 72. p. 5.30.

mesur'a austr. Ovesu ung. 48—52. p. Vienn'a transitu 2. 42. dto. pdi 52. fl. 2. 50—2. 80. mesur'a austr. dto 48—50 p. fl. 5—5. 24. Cent. vien. dto Arrabon'a fl. 2. 25. Cent. V. Pretiulu ovesulu s'au urcatu cu 4. allu cucurudiulu cu 6. cr.

Revista comerciale de preste septemana. B.-Pest'a, 17. Jan. Temperatur'a au fostu in sept. tr. forte scimbatiosa. Se pareá cá va ninge ca semenaturele s'au capete de multu doritulu acoperementu de niea, inse in locu s'au ninge, timpulu s'au imoiá si temperatur'a de la — 4° se urca deodata pana la + 7° astfelu pucina sperare este ca s'au ninge cáta va mai tiené ern'a, ceea ce durandu frigulu seccu, nu este priinciosu semenatureloru.

Pretiulu buccatelor. Gráu s'au vendutu 80,000. C. pr. 8 fl. 20. Bani si marfa. Ordiu 20,000. mesure cu 10—15 cr. mai bine platitu decátu in sept. tr. Termini numai in marfa de Romani'a si anume de la fl. 3.60 — 3.62½, si de 68 pdi cu 3.70 pre primavera negociarea animata. Ovesu: pre primavera, Arrabon'a, cu 2.25, pre Maiu-Juniu cu 2.35 de 50 p. Cucurudiu: s'au caratatu multu, ceea ce face pre cumperatori a se tiené in reserva si s'au cadia pretiulu cu 5—10 cr. Cellu de Banatu pre Maiu-Jun. cu fl. 5—5.05, de Romani'a 4.87—4.90.

Farin'a: pretiurile de mediulocu pentru Cent. V. cu saccu cu totu, carratu la B.-Pest'a = Nr. 0 cu fl. 17.50. Nr. 1 cu 17. Nr. 2 cu 16.50, Nr. 3 cu 15.70, Nr. 4 cu 14.70, Nr. 5 cu 13.50, Nr. 6 cu 11.60, Nr. 7 cu 10.60, Nr. 8 cu 9.50, Nr. 8½ cu 8.30 Territiiele fine fl. 3.20, mai ord. cu 2.70.

Legumi (pastai): Mazere fl. 6—6.50. Linte 6.50—7.50. Cent. de vama, fasole 5.50, Sementia de cannepa 4—4.25, pt. 60 pdi Vien. Som. de macu 5 fl. mesur'a, Macu suru fl. 10.75, venetu 12.75, Cartofi 2.75, Cent. V.

Lan'a: de Vlasc'a (Rom.) cu fl. 62, Cent. Lana de la oile contelui Karolyi cu 168, 130, 108, si de la alle lui Blascovicu cu 105 fl. si ½ galb. Cent. — Lan'a spelata pentru usulu fabricelor fl. 125—160. Cent.

Porcii (rimatorii) Steinbruch, de la 18—16. Jan. pretiulu s'au urcatu de la fl. 1. pana 1.50. de Cent. Porci, de la tierra, la callea ferr. de cáte 260—340 pundi, cu 33—35 cr. De cei d'in staule (szállás) alessi (sortati) 35½—36½ cr. Marfa de esportu 36½ cr. Serbesci nutriti cu ghinda, calit. infer. 31 cr. Unguresci 33 cr. Pretiulu Porumbului (cucurudiu): de Banatu, efectivu fl. 4.70. Cent. de vama. — Untura de porc, de dupa calitate, fara vasu fl. 38—40. cu vasu 40—42, marfa de la tierra fl. 36, Americana 33—34.

Lardu (Clisa, slanina) de la tierra: 31—32, d'in locu 36—37, affumatu fl. 38—40. — S'eu: fl. 26—27.

Spiritu: 61—61½ cr. metodu nou. de trevere (torguila drojdie) 66½—67 cr.

Petra de vinu prim'a calit. fl. 33—33 50 calit. infer. fl. 31—32.

Prune: de Bosni'a in vase, fl. 22.25—23 in sacci 22, Serbesci in vase 21. 25—21.50 in sacci 20—20.50.

Miere de prune: fl. 16—16.50: — Miere de faguri: stracorata forte pucina, cáta au fostu (50. Cent.) d'in Slavoni'a s'au vendutu cu fl. 21.50 calit. mai buna cu 22—23 fl. — Cera: de Rosnavi'a fl. 77.50. calit. mai buna pana la 90—92 fl.

Sem. de Trifoi: de Lucerna fl. 26—27.50, de dupa calit. Ung. cal. prima, fl. 29—30, offerita dar n'au gasitu comperatori, italianesca fl. 25.50. Cent.

Oleiu de rapitia: raffin., in detaliu pentru consumu, fl. 20.50—21 panile de rep. fl. 3.40.

Ardeiu (piparica) preparatu, fl. 38.

Gonge (gogosie) ung. cal. prima, fl. 14.50, med. 12.75—11.50, vechie serbesci 12 floreni.

Pelli lucrute: Cordovanu turcescu s'au vendutu 1200 legat. calit. divers. — pretiurile nomin. pelli grosse (de talpa) pana la 40 pundi fl. 102—103. Americane 95—100. Cent.-Tertie 40—45 pdi, cu fl. 106—108, de vacca, cal. fina 120—d24 fl. engl. butt.

88—95, Pelli de Vitiellu: de ca (wicha) pr. cal. 285—285 fl. II. cal. 260. Cent. pelli de vacca, greutatea 11 pdi, 140—155 fl. Cent. — Pelli de ca 100—110 fl. pentru cal. mai buna.

Burs'a effectelor, de preste septemana.

Imprum. Call. ferr. ung. de la 95 97.95, sorti cu premia 79.25—80.75, De vinului 70.75—71.50. Acti. Credit. s'au catu cu 2.50 (de la 133.75 la 136.) B. commerc. de la 777.50 la 787.50. Act. de la 37.50 la 38.35. D'in harthile imalle Berariei ung. I. de la 415 la 438 soc. cu porci (Steinbruch) de la 165 la

Reportu annuale despre negotiulu cu cii in Steinbruch. Se constata Progres favorea prasirei (productiunii) indigen Ungari'a si Romani'a are plus, facia cenusu allu Serbiei si Transilvaniei. S'au natu la Pest'a porci mai multi cu 65 pcte, éra d'aici mai de parte cu 35,20 pcte mai multi decátu in ann. trec. — s'au cá Serbi'a au datu inderetru est colt'a cea slaba, ce si Ungari'a au s'au si daca reporturile de la tierra se voru veri, va senti-o si mai tare in an. Multi producenti, d'in lipsa si scum nutretilu, au s'au lassatu de prasire, au redussu-o tare. — Probabiliminte, ric'a va fi chiamata a-si valorá prisos aici, unde comerciulu indigenu cerca gulu seu collu mai bunu. Presemnele ivescu cá-ci se annuncia cá in macelle mari alle Americi, in lunele Dec. 1873. s'au taiatu 1 millionu de (cu 300,000 mai multu ca in 1872.) cursulu anului 1873. la Steinbruch, negociatu in valore de 29,810,231 fl. v. a nume: Ungari'a 236.190 capete de Transilvania 20,570, Serbi'a 73,690. (1872 au fostu 110,040.) Romani'a 431, an. 1872 numai 31,110.) etc. Pretiulu mediulocu de 1 pdu de Vienn'a 30%, si 31. esportulu.

Reportu comerciale, Pest'a, 20. 1874. Noptea si demin. negura grossa. pulu forte molle; Temperatur'a + 5 rometru 28" 8" Ap'a cresce.

Ovesu s'au vendutu 24,000 mes. pre cu 2.35 per 50 pundi, Bani si Marfa.

Effectele: Obleg. desarcin. de pam. 75.75 imprum. call. ferr. ung. 98. L. vinului 71. 50, Banc'a commerce 85.75, munic. 27.50, Cred. fon. 58.25, B. in 39.50,—40.50, B. de pastr. si ord. 58. 58.75, Harthiele moriloru Luis'a 146, s'ta 605, Victori'a 93. Argintu 108, imp. 5.07.

Sortiuri: Creditu 167.50—168.50 de vap. pre Dun. 89.50—90.50 C. de 22.50, Patfy 20.50—21.50, Salm 32 Salzb. 17.50,—18. M. Genoia 25.—26. cet. Trieste 117. Windischgr. 19.—12.5

ALESSANDRU ROMA

Propriet., edit. si red. respundiet.

Sifilitic'a si impotentia

fia vechie seu de currendu nascut se tratéda dupa metodulu homeo de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad' liloru nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. de la 2—6 ore dupa media-di.

Aceste morburi se trateza a dese modulu celu mai usioru cu dose modu si argintu viu, si acost'a se fac mai spre ajungerea unui resultatu tanu. Pacienti vindecati in modulu ac voru cadé mai currendu seu mai taru morburile cele mai infricosiate, incatu in aduncele betranetie voru avé, doru suferi greu de consecintiele acestei r usiore si superficiale. Scutu contra a felu de bole ofera metodulu de tratere paticu, care, precum este cunoscut numai cá vindeca dorerile celo mai chite, ci efectulu lui este asié de bitoriu, incatu nu lasa nice cea mai mare de urmári rele. Diet'a ce se scrie este simpla si usioru de tianutu

5—12